

Voorgelezen tekst op de informatie-bijeenkomst van de Stichting West Papua dd 31/05/2014.

1. De zaak betreft de besluitvoering en het handelen of gemis aan handelen van de Nederlandse overheid bij de volledige administratieve overdracht van West Papua (voormalig Nederlands-Nieuw-Guinea) aan de Republiek Indonesië in de nasleep van de onafhankelijkheid van Indonesië, de New York Agreement van 1962, de korte tussenperiode van administratie van West Papua onder de Verenigde Naties, de "Daad van Vrije Keuze" van 1969, en de Resolutie 2504 van de Verenigde Naties in 1969.

Historisch wetenschappelijk onderzoek terzake werd in opdracht van oud-Minister van Buitenlandse Zaken J. van Aartsen na verzoek hiertoe vanwege leden van de Tweede Kamer op uitvoerige en diepgaande wijze gepleegd door het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis.

De resultaten van het historisch wetenschappelijk onderzoek werden in 2005 aan de Tweede Kamer overgemaakt.

2. Het onderzoek zijnde beschikbaar en de feitelijke gegevens eindelijk historisch wetenschappelijk zijnde in kaart gebracht, is duidelijk dat op diverse punten juridische fouten en tekortkomingen in hoofde van de Nederlandse overheid werden begaan.

3. Deze fouten en tekortkomingen betreffen zowel intern Nederlands recht, als Volkenrecht.

4. De inzet van de voorbereide procedure zijn de juridische gevolgtrekkingen en gevolggevende eisen ten overstaan van de Nederlandse Regering voor het geval geen overleg zoals uitdrukkelijk in naam van de Stichting West Papua officieel gevraagd aan de Minister President en Minister van Algemene Zaken alsmede aan de Minister van Buitenlandse Zaken

5. De Nederlandse Staat is actor bij alle gebeurtenissen en overeenkomsten met betrekking tot Indonesië en haar onafhankelijkheid, en de gebeurtenissen met betrekking tot West Papua die geleid hebben tot de volledige administratieve overdracht van West Papua aan de Republiek Indonesië.

6. De duidelijkheid van de historisch wetenschappelijke werkelijkheid leidt tot precisering van evidente verantwoordelijkheden van de Nederlandse Staat als actor bij het geheel van de relevante gebeurtenissen, akten, omstandigheden, resoluties, en overeenkomsten die geleid hebben tot de volledige administratieve overdracht van West Papua aan de Republiek Indonesië.

7. Volgens oud-Minister van Buitenlandse Zaken Luns was in 1969 het standpunt dat Nederland een morele verantwoordelijkheid erkende.

De verantwoordelijkheden in hoofde van de Nederlandse Staat en de erkenning van morele verantwoordelijkheid door oud-Minister Luns hebben echter eveneens een juridische connotatie.

De Nederlandse Staat is immers een rechtssubject van publiekrechtelijke orde. Elkeen van door de Nederlandse Staat gestelde daden, ook bij omissie van daad, is vatbaar voor juridische toetsing.

8. Het is onmiskenbaar dat er ontegensprekelijke bindingen zijn tussen de door de Nederlandse Staat gestelde daden, ook bij omissie van daad, met zowel de beginselen van Nederlands recht als met het Volkenrecht.

9. De norm van Zorgvuldigheid en Behoorlijk Bestuur is een essentieel element van juridische toetsing van het handelen, of omissie van handelen, door de Nederlandse overheid als rechtssubject van publiekrechtelijke orde. Zorgvuldigheid en Behoorlijk Bestuur maakt voor de rechtsonderhorige en de correcte behandeling van de burger een essentieel element van rechtszekerheid en deugdelijke besluitvorming uit ten opzichte van overheidshandelen, of de omissie van overheidshandelen.

10. De Nederlandse Staat is schromelijk tekort geschoten aan haar plicht van Zorgvuldigheid en Behoorlijk Bestuur bij de relevante gebeurtenissen, akten, omstandigheden, resoluties, en overeenkomsten die geleid hebben tot de volledige administratieve overdracht van West Papua aan de Republiek Indonesië.

11. Er is vastgelegd dat alle teksten en overeenkomsten gesloten naar aanleiding van de onafhankelijkheid van Indonesië, de New York Agreement van 15 augustus 1962, en de overeenkomsten voortgesprongen uit het confidentieel overleg in Rome van mei 1969 tussen Nederlandse en Indonesische Ministers in hun essentiële onderdelen vaagheden en onzekerheden inhielden die telkens leidden tot het gelijk halen van de Indonesische visie.

12. In het Charter van Soevereiniteitsoverdracht afgesloten bij de Ronde Tafel Conferentie van 1949 stelt het Artikel 1 dat Nederland de volledige soevereiniteit over Indonesië overdraagt aan de Verenigde Staten van Indonesië, maar stelt het daaropvolgende Artikel 2 dat Nieuw-Guinea voorlopig van de overdracht werd uitgesloten.

13. De New York Agreement van 1962 kent een « Daad van Vrije Keuze » toe aan de Papoea's maar zonder enige garantie voor de uitvoering van een volksraadpleging naar internationaal aanvaardbare normen. Integendeel, de verantwoordelijkheid voor de volksraadpleging van Nederlandse onderdanen wordt geheel aan Indonesië overgelaten.

14. De Nederlandse Staat is door nalatigheid bij het op haarzelf toepassen van haar eigen rechtsbeginselen en rechtsregels er de oorzaak van dat West Papua en de West Papoeese bevolking geen correcte invulling hebben kunnen geven aan de besluitvorming die hen toekwam om te beslissen over de vorm van zelfbeschikking, met name externe of interne zelfbeschikking.

15. De omissie van handelen met de gepaste gevolgtrekkingen ter bescherming van haar Nederlandse onderdanen in West Papua is een duidelijke inbreuk op de beginselen van Zorgvuldigheid en Behoorlijk Bestuur waar de Nederlandse onderdanen recht op hebben.

16. Een verzwarende omstandigheid voor de Nederlandse overheid is dat wanneer tegelijkertijd in 1965 de republiek Indonesië Nederlandse bedrijven nationaliseerde teneinde van Nederland de territoriale overdracht van West Papua aan Indonesië af te dwingen, en deze daarbij herstelbetalingen aanbood, de Nederlandse overheid deze aanvaardde.

17. Dit duidt op nieuwe schendingen door de Nederlandse overheid van de juridische Voorzorgsregel en Behoorlijk Bestuur ten opzichte van West Papua.

18. Het akkoord om de herstelbetalingen te aanvaarden is gesloten zonder enige medezeggenschap noch concertatie met de West Papua's.

19. Er is tevens aansprakelijkheid en mede-aansprakelijkheid van de Nederlandse Staat naar Internationaal Recht.

20. De beïnvloeding door de Nederlandse Staat van de manier van besluitvorming binnen de Verenigde Naties staat buiten kijf.

21. Daarenboven is historisch wetenschappelijk bevestigd dat reeds voor de Daad van Vrije Keuze het besluit genomen was tot overdracht van West Papua aan de republiek Indonesië maar dat naar een woordgebruik werd gezocht om aan te tonen dat niettegenstaande het recht op zelfbeschikking werd gerespecteerd.

22. De vrees van de West Papua's maar tegelijkertijd zoveel Nederlanders bij de gang van zaken in de aanloop van een komende resolutie van de Verenigde Naties was terecht.

Nochtans heeft de Nederlandse overheid actief gehandeld bij het verhinderen van de aanwezigheid van West Papua's bij het akkoord van de Verenigde Naties en daarmee het verhinderen dat West Papua's uiting konden geven aan de hen opgedrongen situatie en het onrecht dat hen werd aangedaan, en hun afwezigheid van akkoord met de hen opgedrongen situatie.

Ook werden de waarschuwingen van de gezant van de Verenigde Naties genegeerd door de Nederlandse overheid.

De bewoording van resolutie 2504 was er precies op gericht afstand van verantwoordelijkheid te doen voor het referendum via pure akte neming van de uitslag van de Daad van Vrije Keuze.

23. Wat ook de bewoordingen van de New York Agreement van 15 augustus 1962 of de Resolutie 2504 van 19/11/1969 inhouden, geen van beide teksten kan echter het grondrecht tot zelfbeschikking doen uitdoven.

24. West Papua heeft haar recht op zelfbeschikking nooit opgegeven, noch verloren, gezien ondermeer maar niet uitsluitend de niet-uitdoofbaarheid van dit Volkenrechtelijk beschermde grondrecht zonder het te hebben kunnen uitoefenen naar de regelen en normen van het Volkenrecht.

25. Eveneens wordt er op gewezen dat de New York Agreement van 15 augustus 1962 sprak over « administratieve overdracht » zonder het aspect van soevereiniteitsoverdracht te benaderen.

De resolutie 2504 van de Verenigde Naties kon juridisch niets meer inhouden dan een administratieve overdracht zonder soevereiniteitsoverdracht.

De Nederlandse Regering is trouwens nooit willen ingaan op de essentiële juridische en Volkenrechtelijke vragen in het Parlement hierover zowel in 1962 als in 1969.

De Nederlandse Staat heeft gehandeld vanuit de stelling dat de overdracht van soevereiniteit met de uitvoering van de New York Agreement de facto een feit zou zijn, al zou deze de jure niet voltrokken zijn.

De soevereiniteitkwesitie blijft essentiële naar vorm en inhoud.

Het besluit dringt zich op dat Nederland stilzwijgend het Indonesische uitgangspunt van soevereiniteit van Indonesië over West Papua sinds 1945 aanvaard heeft.

26. Door het gebrek aan duidelijkheid, door tekstueel het zelfbeschikkingsrecht van de West Papua's overeind te houden, en niettegenstaande een frauduleus opgezette en uitgevoerde Daad van Vrije Keuze er gewoon akte van te nemen dat de Daad van Vrije Keuze plaats gevonden had, is niet alleen niet voldaan aan de Volkenrechtelijke toets maar zijn de akkoorden en in het bijzonder de New York Agreement behept met bedrog.

Het akkoord is blijvend behept met de nietigheidsgrond van bedrog.

De aard van de nietigheid is absoluut en niet relatief.

De nietigheid betreft in wezen de publieke orde en rechtsregels van openbare orde.

Partijen kunnen daarbij niet de nietigheid beperken tot de notie van relatieve nietigheid.

De Nederlandse Staat heeft zich naar Volkenrechtelijke norm en met bedrog schuldig gemaakt aan het kennelijk niet verlenen van het recht op zelfbeschikking als Volkenrechtelijk beschermd grondrecht.

27. De schending op grote schaal van de mensenrechten werd door het regime van de republiek Indonesië ingezet vanaf 1962, reeds vanaf de eerste fase van administratieve voogdij van Indonesië over West Papua, die volgde op de korte tussenfase van administratieve voogdij onder de Verenigde Naties .

Niettegenstaande de wetenschap van deze schendingen van de mensenrechten door Indonesië bleef de Nederlandse overheid actief ijveren voor de volledige administratieve overdracht van West Papua aan Indonesië.

De Nederlandse overheid is daarbij ten opzichte van de West Papua's bevolking op grove wijze tekortgeschoten aan haar Zorgvuldigheidsplicht en Behoorlijk Bestuur.

De schendingen van de mensenrechten zijn tot op heden op blijvende en diverse wijzen blijven doorgaan.

Daarvan getuigen de vele interventies bij de Commissie voor de rechten van de mens in Genève.

Het was de juridische plicht van de Nederlandse overheid haar onderdanen in bescherming te nemen en te behoeden voor het ondergaan van schendingen van de mensenrechten.

28. De Nederlandse overheid was actief betrokken voor de goedkeuring en het doordrukken van resolutie 2504 van de Verenigde Naties niettegenstaande een groep van een dertigtal landen zich ertegen verzetten.

De schendingen van de mensenrechten zijn kunnen blijven doorgaan als voortdurend misdrijf dankzij de inspanningen van de Nederlandse overheid om de volledige administratieve overdracht van West Papua naar de republiek Indonesië via resolutie 2504 van 19 november 1969 van de Verenigde Naties mogelijk te maken.

De Nederlandse overheid heeft zich schuldig gemaakt aan « schuldig verzuim » en medeplichtigheid aan zware schendingen van de mensenrechten.

29. De Nederlandse overheid had reeds in 1962 kennis van de enorme koper reserves in het Carsztengebergte, alsmede de plannen en beweegredenen voor het toekennen door de republiek Indonesië van een vergunning voor extreem grootschalige mijnexploitatie op West Papua aan het Amerikaanse mijnbedrijf Freeport & Co.

Deze toekenning hield in zich de kiemen voor zowel schending van mensenrechten als zware misdrijven tegen het milieu.

Ernstige vervuiling en landverlies voor de West Papua's gingen daarmee gepaard.

De gevolgen voor West Papua en haar bevolking zijn een blijvende schade op het vlak van landbouw, drinkbaar water, visserij, en andere, zoals ondermeer de door de Verenigde Naties beschermde culturele eigenheid van inheemsen.

30. De West Papua's reageerden nochtans reeds op het moment van de feiten tegen de aan hen opgedrongen gang van zaken.

De Nederlandse overheid had daar voldoende kennis van.

De Nederlandse overheid heeft zich opnieuw schuldig gemaakt aan « schuldig verzuim » en medeplichtigheid aan zware milieumisdrijven en daarmee gepaard gaande schendingen van de internationaal erkende rechten van inheemsen.

31. De Nederlandse Staat, sinds decennia, beroept zich bij vragen naar de schrijnende toestand in West Papua zoals op het vlak van de mensenrechten en het totaal gemis aan economische vooruitgang in het algemeen voor haar bevolking, ondermeer gezien een blijvende bijzonder lage scholingsgraad, bij monde van Ministers van Buitenlandse Zaken op principies van soevereiniteit en territorialiteit, en niet-inmenging in binnenlandse aangelegenheden van vreemde mogendheden. De principies waarop de Nederlandse Staat zich beroept laten geenszins toe het grondrecht tot zelfbeschikking voor de West Papua's bevolking te onttrekken aan het Volkenrecht, noch haar Nederlandse onderdanen te onttrekken aan de eigen Nederlandse normen van Zorgvuldigheid en Behoorlijk Bestuur.

De historisch wetenschappelijke analyse en de juridische omstandigheden voor de volledige administratieve overdracht van West Papua aan de republiek Indonesië waarvoor de Nederlandse Staat directe en essentiële verantwoordelijk draagt tonen ten overvloede aan dat op geen enkele manier door de Nederlandse Staat in haar besluitvoering en inbreng in de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië in 1949, en de zogenaamde New York Agreement dd. 15 augustus 1965, de bijeenkomst van mei 1969 in Rome, en zovele andere, aan de eigen Nederlandse normen van Zorgvuldigheid en Behoorlijk Bestuur werd voldaan, noch aan de Volkenrechtelijke normen.

32. De Stichting West Papua vordert voor recht te horen zeggen dat :

* bij de afwikkeling van de volledige administratieve overdracht van West Papua aan de republiek Indonesië, de Nederlandse Regering juridisch foutieve gedragingen, minstens juridische onregelmatigheden, heeft gedaan ;

* het recht tot zelfbeschikking in hoofde van de West Papua's bevolking niet uitgedoofd is ;

* het recht tot zelfbeschikking in hoofde van de West Papua's bevolking geschonden is geweest ;

* het recht tot vrije keuze voor in hoofde van de West Papua's bevolking zowel interne als externe zelfbeschikking inhoudt ;

* de Nederlandse Regering aansprakelijk is, minstens mede aansprakelijk is, voor de gevolgen van de foutieve gedragingen of minstens onregelmatigheden begaan bij de afwikkeling van de volledige administratieve overdracht van West Papua aan de republiek Indonesië ;

en,

34. De Nederlandse Regering te veroordelen tot :

* publieke excuses aan de bevolking van West Papua ;

* het erkennen en bewerkstelligen op democratische manier van het recht van West Papua om zich bij een nieuw georganiseerde volksraadpleging onder internationaal toezicht en volgens door de Verenigde Naties aanvaarde normen uit te spreken voor hetzij interne hetzij externe zelfbeschikking ;

* het binnen de 6 maanden samenroepen en houden van een internationale Ronde Tafel Conferentie in Den Haag ter uitwerking van de voorwaarden en het organiseren van een nieuwe volksraadpleging voor hetzij interne hetzij externe zelfbeschikking, het bepalen en uitwerken van een overgangperiode van niet langer dan 12 maand voor de inwerkingtreding van de uitslag van hetzij interne hetzij externe zelfbeschikking, het bepalen van herstelmaatregelen voor morele, fysische en materiële schade geleden door diverse misdaden tegen de menselijkheid alsmede voor het ondergaan van milieu misdrijven en het niet naleven van de rechten van indigenen, alsmede het uitwerken van een internationale overeenkomst tot bewerkstelling van internationale samenwerking op het gebied van verdere ontwikkeling van West Papua zijnde onder hetzij interne hetzij externe zelfbeschikking.

31/05/2014

mr. Jan JJ Ghyssaert